

Regeringscommissaris seksueel
grensoverschrijdend gedrag en
seksueel geweld

Advies

Veilig onderzoek

naar (seksueel) grensoverschrijdend gedrag

“De kwaliteit, zorgvuldigheid en onafhankelijkheid van onderzoek naar meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag móet beter.”

Mariëtte Hamer, Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld

Het complete adviesrapport is [hier](#) te vinden

Het belang van veilig onderzoek naar (seksueel) grensoverschrijdend gedrag

Onderzoek kan een belangrijke rol spelen bij de aanpak van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. Maar onderzoek naar meldingen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag gaat ook regelmatig mis. De kwaliteit, de zorgvuldigheid en soms ook de onafhankelijkheid van deze onderzoeken wordt onvoldoende geborgd. Dit kan veel schade opleveren voor zowel de melder, de beschuldigde als de organisatie. Dit geldt niet voor alle onderzoeken: veel onderzoeksbureaus doen hun werk zorgvuldig en met grote betrokkenheid. Maar waar het misgaat, gaat het substantieel mis.

De kwaliteit van persoonsgericht onderzoek na meldingen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag moet daarom verbeteren. De Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld onderzocht verbetermogelijkheden met een groep experts, en heeft in haar advies aanbevelingen gedaan om die kwaliteit te verbeteren. Ook formuleerde zij verbetermogelijkheden voor cultuuronderzoek binnen organisaties.

In het advies wordt een samenhangend pakket aanbevelingen gedaan aan de minister van Justitie en Veiligheid en aan de branche van onderzoeksbureaus, Stichting Vakbekwaamheid Particuliere Beveiligingsorganisaties (SVPB) en werkgevers. De aanbevelingen richten zich op:

- 1 de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr);
- 2 de deskundigheid van onderzoekers;
- 3 het toezicht op onderzoeksbureaus en het onderzoek dat zij doen;
- 4 de rol van de branche en het beschikbaar maken van kennis.

Aanbeveling

1 Breid de wet (Wpbr) uit met concrete eisen voor (specialistisch) onderzoek.

→ Leg concreter vast welk onderzoek onder de Wpbr valt

Persoonsgericht onderzoek is herleidbaar tot personen; cultuuronderzoek is dat niet. Op dit moment lopen beide typen onderzoek vaak door elkaar, waardoor ze niet voldoen aan de wettelijke eisen.

→ Stel een nieuw stelsel in van basisonderzoek en specialisaties

Voor complexere onderzoeken, zoals die naar (seksueel) grensoverschrijdend gedrag of fraude, moet een onderscheid worden gemaakt in de Wpbr. Hierdoor mag alleen een onderzoeker met de juiste specialisatie bepaalde typen onderzoek uitvoeren.

→ Maak een verplichte voortoets onderdeel van de Wpbr

Daarin legt het bureau vast wat er aan de hand is, of onderzoek het juiste middel is en of het hier passende expertise voor in huis heeft. De opdracht moet worden geweigerd of aangepast als het bureau niet over de juiste expertise beschikt.

→ Voer een inhoudelijke toets in bij aanvraag of verlenging van de vergunning van een onderzoeksbureau

Hierbij wordt getoetst of het bureau conform de wet onderzoek uitvoert en kan uitvoeren.

→ Scherp de kwaliteitseisen voor onderzoek aan

Het gaat dan bijvoorbeeld om eisen aan de omgang met betrokkenen en rapportage-eisen. De wetgever moet in samenwerking met de branche verkennen welke bestaande kwaliteitseisen beter verankerd moeten worden.

→ Stel regels op over stappen bij verschuiving van onderzoeksvorm

Het gaat om nieuwe regels in de Wpbr over wat te doen als een onderzoek escaleert en de stappen die een bureau dan moet zetten. Bijvoorbeeld als een cultuuronderzoek ineens persoonsgericht wordt, en welke stappen er dan gezet moeten worden.

→ Maak onderdelen in het onderzoeksrapport verplicht

In het rapport moeten ten minste de voortoets, de onderzoeksmethode, de verantwoording van de onderzoeksmiddelen, de bevindingen en conclusies staan. Daarmee is het rapport toetsbaar voor de vergunningverlener, de klachtencommissie en de rechter.

→ Leg vast dat advocaten in bepaalde gevallen geen onderzoeker mogen zijn

Een advocaat die de opdrachtgever vertegenwoordigt, mag niet tegelijkertijd persoonsgericht onderzoek voor die opdrachtgever uitvoeren. Dit is niet te combineren.

→ Stel aan intern onderzoek vergelijkbare eisen

Intern onderzoek dat niet goed wordt uitgevoerd kan dezelfde schade veroorzaken als onderzoek door een extern bureau. Daarom moeten aan deze onderzoeken vergelijkbare eisen worden gesteld.

Verbeter deskundigheid van onderzoekers via specialisaties en onderhouden van kennis.

→ **Ontwikkel een stelsel van specialisaties bij persoonsgericht onderzoek**

Bij deze specialisaties leren onderzoekers bijvoorbeeld hoe ze (seksueel) grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer moeten onderzoeken. Denk onder andere aan specifieke interviewvaardigheden, kennis van psychologie over bijvoorbeeld coping en schaamte, juridische kennis en natuurlijk kennis van seksueel grensoverschrijdend gedrag zelf. Onderzoekers zouden pas bepaalde onderzoeken mogen doen als zij het examen voor deze specialisatie behaald hebben. Om deze specialisaties te kunnen uitvoeren zijn nieuwe, uitgebreidere opleidingen nodig die onderzoekers hiertoe opleiden.

→ **Stel nascholing en herregistratie voor onderzoekers verplicht**

Onderzoekers moeten hun kennis en vaardigheden op orde houden, door ervaring en door nascholing te volgen. Daarnaast behouden onderzoekers alleen hun registratie als ze voldoende nascholing hebben gevolgd en na een aantal jaar opnieuw examen hebben gedaan.

→ **Stap over van een bureaugebonden naar een persoonsgebonden pas en leg dat vast in een beschermd landelijk register**

Dit maakt duidelijker welke kennis en vaardigheden een onderzoeker bezit en vermindert administratieve last. Leg de specialisaties van onderzoekers vast in een beschermd landelijk register.

Aanbeveling

3 Verbeter toezicht op onderzoek en onderzoeksbureaus en stel externe klachtencommissies verplicht.

→ Beleg bij voorkeur het toezicht bij een nieuw op te richten organisatie, met specifieke kennis en capaciteit

Zorg dat de bestaande organisatie of de nieuw op te richten organisatie:

- de Wpbr beter handhaaft, inclusief een aangescherpt sanctiebeleid (onder andere opnieuw geëvalueerde boetes), zeker ook op bureaus die zonder vergunning werken;
- optreedt als de hierboven genoemde externe klachtencommissie waar betrokkenen onderzoek kunnen laten controleren;
- leert van eerder onderzoek, het toezicht en eventuele klachten, en deze kennis verspreidt binnen de branche;
- een centraal informatiepunt inricht waar werkgevers, melders, beschuldigen en andere betrokkenen terecht kunnen voor vragen over onderzoek en over welk onderzoeksbureau past bij hun vraagstuk.

→ Zorg in de tussentijd voor meer inhoudelijke kennis en meer capaciteit bij het toezicht vanuit Justis en de politie

Uit eerdere rapporten is gebleken dat de bestaande kennis en capaciteit onvoldoende is om echt goed toezicht te kunnen houden op de naleving van de Wpbr.

→ Verplicht dat alle onderzoeksbureaus zich bij een externe klachtencommissie aansluiten

Het is belangrijk dat betrokkenen de kwaliteit van een onderzoek kunnen laten toetsen bij een onafhankelijke organisatie. Dit zou bij voorkeur een nieuwe onafhankelijke klachtencommissie moeten zijn, bijvoorbeeld ondergebracht bij de nieuwe organisatie die hieronder wordt genoemd. Als alternatief kan ook worden aangesloten bij een bestaande externe klachtencommissie van een brancheorganisatie, mits deze aantoonbaar deskundig, transparant en onpartijdig werkt.

Aanbeveling

4

Benut bestaande kwaliteitsstelsels voor persoonsgericht onderzoek en richt aparte brancheorganisatie op voor cultuuronderzoek.

→ Benut de kwaliteitsstelsels van de brancheorganisaties en ontwikkel door

Ook de kwaliteitsstelsels van de brancheorganisaties zullen moeten worden doorontwikkeld op basis van het nieuwe stelsel, waarbij zij:

- hun kwaliteitsstelsel aanpassen aan de hand van de nieuwe specialisaties;
- zorgen dat externe klachtencommissies van de branche deskundig, transparant en onpartijdig werken.
- onderzoeken hoe de kwaliteitsstelsels van de branche benut kunnen worden bij het toezicht vanuit de Wpbr

→ Richt een eigen branche- of beroepsvereniging op voor cultuuronderzoek

Ook voor cultuuronderzoek is een eigen branche- of beroepsvereniging wenselijk. Dit wordt niet wettelijk verplicht, omdat cultuuronderzoek buiten de reikwijdte van de Wpbr valt. Maar vanuit de branche zelf zou een dergelijke vereniging standaarden kunnen stellen voor:

- opleidingen;
- kwaliteitseisen;
- aansluiting bij een externe klachtencommissie.

Daarbij kan ook gewerkt worden met keurmerken, op basis van een systeem van toezicht door de vereniging.

Overzicht aanbevelingen

Een samenhangend pakket aanbevelingen om de kwaliteit, zorgvuldigheid en onafhankelijkheid van onderzoek naar (seksueel) grensoverschrijdend gedrag te verbeteren.

1

Breid de wet (Wpbr) uit met concrete eisen voor (specialistisch) onderzoek.

2

Verbeter deskundigheid van onderzoekers via specialisaties en onderhouden van kennis.

3

Verbeter toezicht op onderzoek en onderzoeksbureaus en stel externe klachtencommissies verplicht.

4

Benut bestaande kwaliteitsstelsels voor persoonsgericht onderzoek en richt aparte brancheorganisatie op voor cultuuronderzoek.

In het geval van een melding van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag is het belangrijk om te bepalen of onderzoek de meest geschikte interventie is. Er zijn naast onderzoek diverse andere mogelijkheden om opvolging te geven aan een melding. Lees hier meer over in de ['Handreiking voor Cultuurverandering op de werkvloer'](#) van de Regeringscommissaris.